Participatiejournaal

Terrasvisie en regels voor terrassen Zwolle

Mei 2024

Inhoud

Voorwoord 2
1. Inleiding 4
2. Verloop participatieproces 5
3. Stakeholders 6
4. Bijeenkomsten 6
5. Vervolgstappen 12

Voorwoord

Zwolle is een aantrekkelijke en gastvrije stad voor zijn inwoners en bezoekers. De binnenstad is in trek en volop in ontwikkeling. Verblijven is belangrijk in ons stadshart en terrassen hebben daar een belangrijk aandeel in. Met deze terrasvisie en heldere regels voor terrassen willen wij een goede balans waarborgen tussen de verschillende functies die gebruik maken van de openbare ruimte en inzetten op een doorlopende opwaardering van de openbare ruimte. Wij willen dat de visie en regels bijdragen aan een toekomstbestendig en levendig Stadshart en de beleving van onze stad als huiskamer, culturele, historische en gastvrije stad.

Op dit moment heeft de gemeente Zwolle nog geen terrasvisie en bieden de regels onvoldoende handvaten om op de gewenste ontwikkeling van onder andere kwaliteit en uitstraling te kunnen sturen. Deze visie vormt het kader voor terrassen in Zwolle. De terrasvisie moet inspireren en de regels voor terrassen helder weergeven. Het moet de basis vormen voor uitwerking in lokale regelgeving zoals beleidsregels, nadere regels voor terrassen en gebiedsplannen.

In Zwolle maken wij samen de stad, de input van ondernemers en belangengroepen vinden wij waardevol. Wij willen onderzoeken hoe deze groepen denken over het kwaliteit en uitstraling van de stad en hoe ondernemers daar een bijdrage aan kunnen leveren met hun terras. We trekken in het participatietraject samen op met KHN-regio Zwolle, Zwollefonds en de bewonersvereniging binnenstad Zwolle (BBZ).

Dit journaal gaat over het participatieproces van de totstandkoming van de visie. Het participatieproces willen wij gebiedsgericht aanpakken door ondernemers die actief zijn in een gebied samen uit te nodigen om hun inbreng te geven voor de terrasvisie en regels voor terrassen.
Dit journaal dient als bijlage om inzicht te krijgen in het participatieproces van de terrasvisie.

1. Inleiding

Voor de terrasvisie zijn meerdere stappen doorlopen. Daarbij worden de bestaande documenten in acht genomen.

Bestaande documenten

1. Omgevingsvisie Zwolle, vastgesteld door de gemeenteraad in 2020
2. Coalitieakkoord 'Samen voor een waarde(n)volle toekomst', d.d. 25 mei 2022
3. Ontwikkelprogramma 'Ons Stadshart van Morgen', vastgesteld door de gemeenteraad van Zwolle op 16 mei 2022
4. Uitvoeringsagenda 'Ons Stadshart van Morgen', vastgesteld door de gemeenteraad van Zwolle op 13 februari 2023
5. Algemene Plaatselijke Verordening 2024

Ambitie en doelen

De binnenstad van Zwolle is volop in ontwikkeling. In de diverse ontwikkelingsgebieden en bij de herinrichting van de openbare ruimte worden plekken gecreëerd met een hoge verblijfskwaliteit, meer groen en minder ruimte voor de auto. Zo wordt de openbare ruimte in de binnenstad steeds aantrekkelijker voor voetgangers en fietsers. Pleinen en straten worden stapsgewijs heringericht ten gunste van het verblijven en ontmoeten. De komende jaren worden meer plekken in de binnenstad getransformeerd, waarbij ruimte ontstaat voor nieuwe horeca met terras. In de grotere ontwikkelgebieden bestaat de kans om ruimte te bieden aan terraslocaties die de positionering van de stad versterken en de belevingswaarde van de stad vergroten. Dit zijn gebieden waarvoor gebiedsvisies zijn of worden opgesteld.

Onze ambitie is om met elkaar te bouwen aan aantrekkelijke, levendige, gastvrije en toegankelijke stad met terrassen die de kwaliteiten van de stad versterken en de belevingswaarde van de stad vergroten. De terrasvisie geldt voor het hele Stadshart en heeft als subdoelen:

1. Te zorgen dat de stad aantrekkelijk is en blijft
2. Bij te dragen aan Zwolle als experimentele en innovatieve Hanzestad
3. De ruimtelijke afstemming tussen verschillende gebruikers te bevorderen
4. Een goed stedelijk klimaat en het bevorderen van de belevingswaarde.
5. De duurzaamheidsambitie zichtbaar te maken.
6. Duidelijke, concrete en uitvoerbare terrasregels vast te stellen die goed zijn na te leven en zo nodig ook goed zijn te handhaven

Welk vraagstuk stond er dit participatieproces centraal?

Hoe komen we tot een gedragen en inspirerende terrasvisie en heldere regels voor terrassen in Zwolle?

Doel participatieproces is input ophalen, meningen peilen, bespreken van dilemma's en draagvlak creëren voor toekomstig beleid.

2. Verloop participatieproces

Hoe is het participatieproces op hoofdlijnen verlopen?

Er is gestart met het breed ophalen van input voor de terrasvisie en de terras regels. Dit waren goede bijeenkomsten waarin ruimte was voor ideeën en vragen werden gesteld.

Geduurde het participatietraject is het meeste afstemming geweest met KHN-Zwolle, omdat de terrasvisie en regels de meeste impact hebben op horecaondernemers, dit voelde voor de andere partners niet altijd transparant.

Tijdens de presentatie van de visie kwamen er veel opmerkingen en vragen vanuit de horeca, er waren vooral zorgen over of de gemeente gaat bepalen welk terrasmeubilair wel/niet mag.

Het verschil tussen visie en regels was voor de verschillende partijen ook niet altijd duidelijk.

Het traject heeft lang geduurd januari 2023 – mei 2024. Dit heeft mede te maken met de verschillende belangen en geschikt moment van invoeren.

Hoe zijn de fasen van Hanza! toegepast?

Het participatietraject is gestart voor de invoering van Hanza! dus de opzet van Hanza! is niet helemaal gevolgd. De participatieaanpak is niet gezamenlijk opgesteld met de externe stakeholders. De fase van de oplossingsrichtingen, de opmerkingen op de visie en de regels zijn in een bijeenkomst met KHN-Zwolle allemaal mondeling besproken en er is overeenstemming bereikt over de formulering in de visie en de regels.

Welke participatie- en communicatiemiddelen zijn er ingezet om ervoor te zorgen dat iedereen kon meedoen?

De gemeente is in gesprek geweest met diverse horecaondernemers en belangenvertegenwoordigers. Voor de participatie is er gebruik gemaakt van verschillende vormen en middelen van communicatie. De belangrijkste zijn:

- Informatiebijeenkomsten en werksessies
- Nieuwsbrief
- Website JouwStukjeZwolle.nl
- Mailwisselingen
- Telefoongesprekken
- Fysieke gesprekken

3. Stakeholders

Betrokken stakeholders

- Gemeente Zwolle, waaronder projectleiders, stedenbouwkundigen, communicatieadviseur, adviseur mobiliteit, wijkmanager binnenstad, wijkregisseur binnenstad, horecavergunningen, toezicht en handhaving, juridische zaken, beleidsadviseur economie en toerisme, beleidsadviseur inclusiviteit, beleidsadviseur erfgoed en monumenten
- Koninklijke Horeca Nederland (KHN) regio Zwolle, Zwollefonds en de bewonersvereniging binnenstad Zwolle (BBZ), Toegankelijk Zwolle, Vrienden van de Stadskern, en de nachtburgemeesters Zwolle.
- Ondernemers in de horeca

4. Bijeenkomsten

Per participatiebijeenkomst wordt toegelicht welke hoofdthema's naar voren kwamen en wat het vervolg is.

Participatiebijeenkomst
Gemeente Zwolle
Manier van uitnodigen: e-mail, website KHN
Datum: 9-01-2023, 10-01-2023, 11-01-2023
Locatie: gemeentehuis
Aanwezigen: Diverse horecaondernemers, Koninklijke Horeca Nederland regio Zwolle, Nachtburgemeesters Zwolle
Onderwerp van de bijeenkomst: Nieuwe terrasvisie en regels, input ophalen
Werkvorm: Presentatie, vragen via Mentimeter, ronde tafelgesprekken

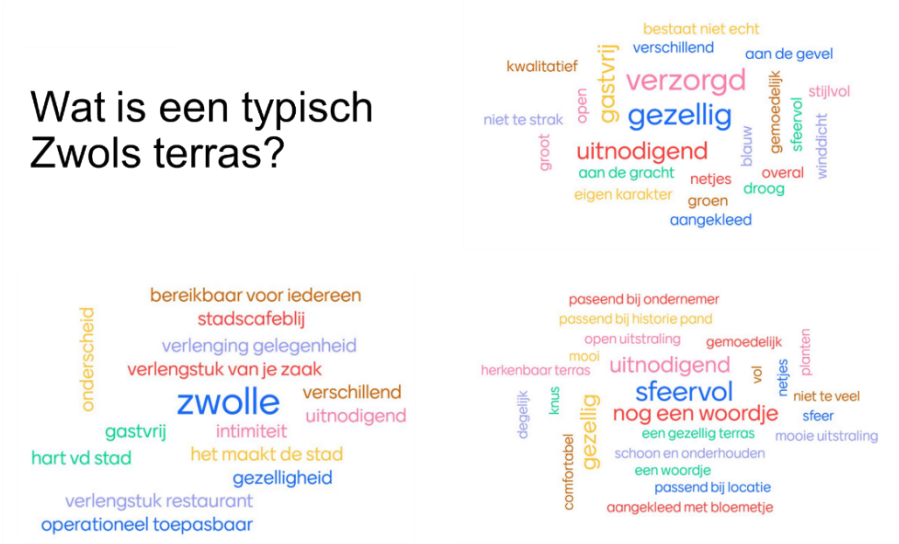
Algemene opmerkingen

- De markt op vrijdag en zaterdag heeft grote impact op de ondernemers gevestigd op de Melkmarkt en Grote Markt.
    - Door het op- en afbouwen slijt het meubilair sneller, waardoor het minder zin heeft om hierin te investeren.
    - Idee om de markt meer te verdelen over de stad of te verplaatsen
- Zorg voor vernieuwing in de regels voor terrassen.
- Bij de ondernemer laten of diegene duurzaam wil zijn en wel of niet heaters plaatst.
    - Gemeente kan faciliteren door groene stroom te verkopen aan ondernemers.
- We hebben te maken met verkeersstromen, intimiteit wordt gemist op de Grote Markt en Melkmarkt
- Opgestapelde terrassen blijven buiten staan terwijl de restaurants dicht zijn en andere zaken open dit is ongezellig.
- Terrasschermen zijn belangrijk, scheelt heel veel wind en is van glas dus je kunt erdoorheen kijken.
- Ondernemers moeten weten waar ze aan toe zijn, bijvoorbeeld mag een parasolvoet wel of niet in de grond en wanneer is iets een bouwwerk waar een omgevingsvergunning voor nodig is.

- Maatwerk is heel belangrijk, kijk per gebied.
- Achtergrondmuziek mogelijk maken, dat geeft sfeer.
- Sluitingstijd in de zomer naar 2:00 uur, iedereen zit buiten in de zomer
- Systeem van terrasvergunning aanvragen is niet klantvriendelijk.
- We missen kleur, gekkigheid zoals muurschilderingen in de stad (Berlijn als voorbeeld) → rauwe randjes mogelijk maken
- Daadkracht vanuit de gemeente wanneer er verschillende belangen zijn. Meer een trekkersrol van de gemeente wanneer ondernemers er niet uitkomen samen.
- Autovrije en scootervrije binnenstad, dat geeft meer ruimte voor andere functies
- Precario – de tarieven zijn hoog
- Niet alles is gelijkvloers, levert probleem met parasol op.
- Vuilnis is niet afgeschermd en veel afval op straat en vuilnisbakken voor de deur is onaantrekkelijk.
- Laden en lossen dicht bij terras zorgt voor onaantrekkelijk omgeving
- Illegaal parkeren/ fiets-parkeren buiten de stallingen zorgt voor rommelige omgeving en minder ruimte voor o.a. terrassen
- Graag cameratoezicht op de nieuwe markt voor de veiligheid of toestemming geven aan ondernemers om zelf hun terrassen met een camera te bewaken.
- Verlichting toestaan
- Creativiteit stimuleren
- Omgevingsvergunning toegankelijk maken
- Geen beleid waarbij bepaald wordt door de gemeente welk meubilair je moet gebruiken/parasols etc.
- Plantenbakken van de gemeente was positief
- Uitschuif windschermen van glas, die je hoger kunt maken als er veel wind is.
- Beleid kun je niet allesomvattend maken dat iedereen daar wat aan heeft, je moet gebiedsgericht kijken en maatwerk toepassen.
- We missen flexibiliteit
- Geef ruimte, vertrouwen en vrijheid aan ondernemers.
- Maatwerk is belangrijk in de stad, kijk per gebied.
- Als gemeente kaders stellen voor stukken waar het er minder mooi/aantrekkelijk uitziet.
- We moeten strijden voor, niet per se d.m.v. regelgeving, maar dat we er met zijn allen voor zorgen dat de stad aantrekkelijk is.
- Basispakket aan regelgeving en dan per gebied kijken waar de behoefte ligt (allemaal in samenspraak met ondernemers)
- Hoe kan je faciliteren als gemeente: per gebied de basisregels bekijken maar de invulling van die regels met de ondernemers zelf bekijken.
- Vast aanspreekpunt voor de horeca.
- Laat het beleid schrijven door mensen die echt uit Zwolle komen en die de stad kennen
- Experimenteerartikel opnemen → iets dat totaal afwijkt, maar wat, in de tijdelijkheid, kan als experiment.
- Lijnen in coronaperiode waren heel kort, dat was heel fijn.
- Op veel plekken wordt er gebouwd in de stad en worden straten opengelegd, hierdoor kunnen we geen terras uitzetten en we betalen wel veel precariobelasting (riolering, glasvezel etc.).
- Mogelijkheden om afval te scheiden voor ondernemers
- Levendigheid in de hele stad vergroten met routes, creatieve uitingen etc.
- Met je “buren” het gebied mooier maken.

- In de basis zorgen voor een bepaalde eenheid en rust zodat je vervolgens meer ruimte hebt voor eigenheid. Dat kan in combinatie.

Uitkomsten mentimeter

We vinden gastvrije en aantrekkelijke terrassen belangrijk voor de uitstraling van de stad. Wat past voor jullie bij een aantrekkelijk en gastvrij terras?

Windschermen en heaters	Uitnodigend, warmte, comfort en uitzicht	Aankleding en intimiteit	Gemeente voorzien in stroomputten	Verlengstuk restaurant	Onderscheidend, creativiteit en innovatief.	I.s.m. markt samen zoeken naar gecombineerde opzet
Bereikbaar	Genoeg plek	Schoon, snel geholpen, verrassend	Niet te dicht op elkaar	Onderhouden, aangekleed, sfeervol en toegankelijk	Toegankelijk, groen, mooi meubilair	Aangekleed, openlijk opgezet, passend bij concept, uitnodigend en netjes
Open uitstraling, herkenning, warm	Open terras	Snelle service	Sfeer en uitstraling van de locatie	Goed personeel	Open uitstraling	Geen heaters
Groen nette bediening snelle service	Laagdrempelig, huiselijk	Comfortabel	Dekentjes	Voor breed publiek	Kleur	Welkom voelen
Open karakter en toch beschutting voor gasten	Innovatief, vernieuwend niet gedateerd	Aandacht voor de gast	Uitnodigend met eigen karakter, verlengstuk vd zaak	Duurzaam	Ruime openingstijden in de zomer	Zon en schaduw plekken

Wat draagt bij aan de kwaliteit van terrassen?

Type meubilair	Aankleding	Diversiteit	Schoon, duurzaam materiaal, niet te groot/massaal	Schoon	Uitstraling, eigen identiteit, zichtbaar personeel
Openingstijden passend bij het gebied	Mooie winter terrassen	Grote luifels	Duurzaam; geen gas heaters	Onderhouden/vlakke stoepen/pleinen	Entertainment; er is wat te doen in de omgeving
Goed meubilair	Verzorgd, net meubilair, staat netjes, nette verzorgde bediening	Meer groen op terras	Goed zichtbaar	Eenheid als zaak	Gebruik van goede degelijke duurzame materialen
Originaliteit	Sfeer	In balans met de omgeving	Ruimte tussen de tafels	Uniformiteit in type parasols (niet kleur)	Goed onderhouden meubilair
Goed over nagedacht, anders dan anders, verrassend	Ondernemers aanspreken die zich schuldig maken aan verloedering	Link maken met kunst	Geen eenheidsworst	Afgestemd op de horecazaak	Groen in de omgeving

De ruimtelijke kwaliteit van een gebied kan versterkt worden door zaken met je buren af te stemmen zoals wijze van opslag, kleurgebruik, maatvoering

31 x Eens **1 x Oneens**

Mogen terrassen die aan elkaar grenzen worden afgeschermd met terrasschermen of accessoires?

31 x Eens **2 x Oneens**

We willen een duurzame stad zijn. Wat is jullie ambitie op het gebied van duurzaamheid?

Gezamenlijk groene stroom inkopen	Subsidie op duurzaam meubilair	Heater verbod	Tweedehands meubels	Zou mooi zijn als we compleet zelfvoorzienend worden	Kruikjes/dekentjes
Kwalitatief goede terras stoelen en tafels die lang meegaan	Creatief zijn	Keuze nieuw terrasmeubilair	Verwarmde stoelkussens	Dekens	Doen wat echt iets bijdraagt met minimale invloed op omzet
Groene uitstraling, klimaatadaptief	Meer groen	Sit & Heat	Upcycling ipv recycling	Keuze van het materiaal dat je gaat aanschaffen, investeren in de kwaliteit van het terras.	Inkoopbeleid op alles
Materiaal keuze en groen - ook op de gevels en steegjes	Zoveel mogelijk circulair ondernemen en lokale materialen gebruiken	Mogelijkheden om voor en najaar buiten opties te benutten	Co2 neutraal. Circulair weinig afval. Planten	Subsidies vanuit de gemeente voor zijschotten om wind tegen te gaan en dergelijke zodat heaters eruit kunnen.	Laat het aan de ondernemers zelf of ze heaters willen of niet, klant kiest ook.
100% circulair	Minder verkeer en vrachtwagens	Minder heaters	Afval scheiden	Comfort blijven bieden	Lokaal inkopen

Pecariobelasting op basis van m2 of op basis van het aantal tafels en stoelen.

19 x m2 **11 x tafels en stoelen**

Wanneer terrasruimte verdeeld moet worden dan is het formaat van een zaak een factor om te bepalen hoeveel ruimte er past bij deze zaak.

10 x eens **19 x oneens**

Hoe gaan we om met de opslag van terrasmeubilair buiten sluitingstijd?

19 x	8 x	2 x
terras blijft uitstaan	**terras blijft uitstaan, maar niet bruikbaar**	**terras wordt opgeruimd**

Participatiebijeenkomst
Datum: 09-03-2023
Aanwezig: Toegankelijk Zwolle, Zwollefonds, BBZ, Vrienden van de stadskern, retailondernemers, Academiegebouw

Handhaving

- Er wordt aandacht gevraagd voor handhaving. Het gevoel leeft dat er weinig gehandhaafd wordt o.a. of terrassen binnen het vergunde gebied blijven.
- De vraag wordt gesteld hoe wordt er gehandhaafd?
- Breng de afmetingen van de terrassen terug naar de periode van voor COVID en voer een duidelijk beleid hierin en handhaaf.

Toegankelijkheid

- Er wordt aandacht gevraagd voor toegankelijkheid van de looproutes. Voorspelbaarheid, geen verstoring van objecten. Er moet nu veel met een slalom door de stad bewogen worden.
- Blindengeleidestroken zijn niet altijd vrij – dit zou een prioriteit moeten zijn bij de handhaving.
- De loop en zicht lijnen weer helder maken en ook handhaven (voorbeeld Rode Torenplein) in het kader van veiligheid en bereikbaarheid en geschikt voor minder validen
- Met een schouw kunnen knelpunten inzichtelijk gemaakt worden.

Zichtbaarheid

- Aandacht voor retail, historische panden
- Mogelijkheden om de wisselwerking tussen horeca en retail te optimaliseren

Uitstraling

- Op de Grote Markt en Melkmarkt meer aandacht voor uitstraling en beeldkwaliteit. Hierbij wordt meegegeven: verbinding met de omgeving zoals de kleur van een gebouw, kwalitatieve materialen, warme kleuren.
- Hier zou meer op gestuurd moeten worden – beeldkwaliteitsplan.

- Voldoende openbare ruimte (niet alle openbare ruimte inrichten voor of als terras) er moet ook gebruik gemaakt kunnen worden van de openbare (groen) ruimte zonder terrasverplichting.
- Aandacht en inrichting voor plekken waar niet verplicht van de horeca gebruik gemaakt moet worden.

Duurzaamheid

- Terrasverwarming? In deze tijd van duurzaamheid en klimaat discussie hierover ook afspraken maken.

Informatiebijeenkomst
Datum: 14-06-2023
Aanwezig: Bezoekers informatiemarkt Stadshart

- Doorgang voor voetgangers en rolstoelgebruikers moet een prioriteit blijven.
- Trottoirs weer van de burgers om er te kunnen wandelen.
- Positioneren van Zwolle als innovatieve, ondernemende en creatieve Hanzestad. Graag ondernemende toevoegen.
- Zet in op handhaving, de pakkans verhogen anders lapt de horeca de regels aan de laars.
- Meer ruimte in de openbare ruimte om te recreëren, terrassen of zitjes hoeven niet altijd commercieel weggezet te worden.
- Meer handhaving op de uitvoering van regels.
- Participatie van de buurt onderdeel maken van het vergunningenproces.
- Meer beleving toevoegen op het Gasthuisplein bijvoorbeeld met jeu de boules.
- Sferen op de pleinen benutten, een pleinenrouten introduceren.
- Introduceer een prijs voor het mooiste, groenste, ... terras
- Ondersteun terraseigenaren op kwaliteit met een fonds en biedt aan dat experts, bijvoorbeeld uit de kunstsector, meedenken met een terrasontwerp

Vervolg
Na de eerste participatiebijeenkomsten is de gemeente aan de slag gegaan met het opstellen van een terrasvisie en nieuwe regels voor terrassen.

Informatiebijeenkomst terrasvisie
Gemeente Zwolle
Manier van uitnodigen: e-mail, website KHN
Datum: 29-02-2024
Locatie: ANNO
Aanwezigen: Diverse horecaondernemers, Koninklijke Horeca Nederland regio Zwolle, Bbz, Vrienden van de Stadskern, Toegankelijk Zwolle
Onderwerp van de bijeenkomst: Presenteren nieuwe terrasvisie en regels
Werkvorm: Presentatie, hand-out visie

Opmerkingen/vragen publiek:

- Wat is jullie toetsingskader?
- Identiteit van de onderneming en belang van de openbare ruimte
- Inrichting openbare ruimte – Nieuwe Markt, las Rosas, waar zijn de bankjes om te zitten als je niet gebruik maakt van de terrassen? Terrassen doen wat in de openbare ruimte.
- Perspectief vanuit de ondernemer, het zijn doelen vanuit de gemeente.
- Kermis, wanneer terras opruimen? Onduidelijke communicatie

- Terrassenkaart
- Er is een jaar gesproken, dat we nu te horen krijgen dat er een heleboel wensen zijn waar schijnbaar weinig mee gedaan wordt. Eenzijdige visie die wordt opgelegd door de gemeente.
- Nieuwe visie is gericht op duurzaamheid, voorstander hiervan.
- Niet het idee dat de visie samen is gemaakt.
- We willen in gesprek, time out en intervisie. Beleid wat omarmt wordt.
- Wat is een goed voorbeeld in de praktijk?
- Is dit een vastgestelde visie?
- Met elkaar in gesprek gaan zodat iedereen zich in de visie kan vinden.
- Wanneer gaat het in en wie gaat het handhaven?
- Nieuwe markt is horecaplein geworden.

De sfeer tijdens deze bijeenkomst was fel richting de gemeente. Horecaondernemers herkenden zich te weinig in de visie en er was sprake van onzekerheid over de betekenis ervan in de praktijk. Aan de andere kant vindt de Bbz dat de horeca te veel ruimte krijgt en dat er te weinig ruimte is om gewoon ergens op een bankje te zitten. De Vrienden van de Stadskern vinden dat de uitstraling van terrassen op sommige plekken afbreuk doet aan het historische karakter van panden in de binnenstad. Toegankelijk Zwolle heeft laten weten dat er nog veel knelpunten zijn t.a.v. een toegankelijke route die voorspelbaar is. Kortom: de belangen zijn verschillend en belanghebbenden voelen zich onvoldoende erkent.

Er is afgesproken om in gesprek te gaan over de visie en de regels om deze met draagvlak te kunnen vaststellen. Dit gesprek heeft plaatsgevonden op 4 april 2024 met KHN-Zwolle dat heeft geleid tot een aantal aanpassingen waardoor KHN zich kon vinden in de visie en regels. De wijzigingen zijn gedeeld met ZwolleFonds, Toegankelijk Zwolle, Bbz en de Vrienden van de Stadskern. De andere belanghebbenden konden zich al vinden in de visie en regels, voor hun is handhaving en de hoeveelheid terrassen het belangrijkste aandachtspunt. Daar is aandacht voor in de uitvoering.

Afronding en vervolg

Naast input voor de regels en visie zijn er ook opmerkingen gemaakt over de praktijk; vergunningenproces, handhaving e.d. dus zijn opmerkingen zijn gecommuniceerd naar de betrokken afdelingen en waar nodig worden de processen daarop aangepast.

Na vaststelling van de visie en de regels, worden deze gecommuniceerd met een persbericht, via de website Jouwstukjezwolle en gepubliceerd op overheid.nl. Daarnaast sturen wij de visie per mail naar betrokken partijen.

5. Vervolgstappen

Na vaststelling van de visie en de regels gaan wordt hier uitvoering aan gegeven wanneer we in de gebieden aan de slag gaan, in afstemming met ondernemers en bij nieuwe terrasaanvragen. In reguliere overleggen met KHN en in het Balans Binnenstad Overleg (gemeente, KHN, Bbz en ZwolleFonds) wordt de toepassing van de visie en regels in de praktijk besproken.